

žaloby dle §§ 49 čís. 1, 50 a 51 čís. 1 jur. nor. (dobrozdání nejvyššího soudu).

Žebrota.

Zamezení žebroty souvisí úzce s úpravou chudinství a nelze žebroty zameziti trvale bez úpravy otázky chudinské. Již v ranním středověku věnovali přední péči jednotliví státové vykořenění žebroty, leč ani nejkruťší tresty neměly žádoucího výsledku, ježto odstraněny nebyly příčiny onoho smutného sociálního zjevu — totiž: nedostatečné národní školství, neracionelní péče o chudé a policie chudinská, kusé zákony a nedostatek v dělbě práce. V Rakousku vydána byla četná nařízení k odstranění nebo aspoň zastavení obtížného a dotěrného žebrání v 18. a na počátku 19. století. Za císařovny Marie Teresie počaly se činiti pokusy o to, aby nucenou prací účinněji se vystoupilo proti žebrotě. Direktivy pro donucovací pracovny prohlášené policejním dekretem ze dne 29. června 1811 podávají výměr žebráka; jestliť prý to individium, kteréž na veřejném místě (žebrota pouliční) nebo v soukromých domech (žebrota podomní) žádá na někom almužnu ať již výslovně (ústně nebo písemně) nebo posušky a tím zřejmě na jevo dává úmysl, že chce obdržeti dary nějaké. Trestání žebroty, jež zákonem ze dne 10. května 1873 č. 108 ř. z. příslušelo orgánům politickým a jen v těžších případech dle §§ 509, 510, 511, 517—521 zák. trest. přikázáno bylo soudům, svěřeno bylo zákonem proti osobám štítícím se práce a proti tulákům ze dne 14. března 1885 č. 89 ř. z. soudům trestním. Dle tohoto zákona budiž potrestán pro žebrotu:

1. kdož ve veřejných místech nebo dům od domu žebrá nebo dožaduje se veřejné dobrodušnosti nechtěje pracovati;

2. kdož nedospělce k žebrotě svádí, posílá nebo jiným odevzdává (§ 2). Trest záleží ve vězení od 8 dní do 3 měsíců, k čemuž přistoupiti může i odevzdání dotyčného vinníka do donucovací pracovny. Zákon ze dne 10. května 1873 č. 108 ř. z. zapovídá vystavovati vysvědčení o neštěstích nebo chudobě k tomu účelu mající sloužiti, aby se jich používati mohlo k žebrotě s místa na místo, a ustanovuje na přestoupení tohoto zákazu peněžitou pokutu od 10—100 zl. (§ 3). Zemské zákony, které upravují chudinství, propůjčují ohledně žebroty obcím trestní pravomoc. Ve většině korunních zemí Rakouska (v Čechách, na Moravě, v Rakousích Dolních i Horních, ve Štýrsku) zařízeny jsou zemskými zákony stravovny (Naturalverpflegstationen), kteréžto ústavy pozitivní cestou žebrotě mají učiniti přítrž. Dosavadní výsledky tohoto zařízení přimlouvají se za to, by stravovny se staly všeobecnými (srv. čl. »Zákonodárství chudinské« a »Policie chudinská«).

Železnice soukromé.

I. Zakládání soukromých železnic.

Kde se objeví potřeba přiměřeného sprostředkování dopravy, sestupují se z pravidla především ti, jimž na zřízení dráhy záleží, nechají vyšetřiti, jaké by byly pravděpodobné poměry dopravy a jakého nákladu by zřízení dráhy vyžadovalo, a uveřejní buď výsledky tohoto šetření resp. kalkulací s vyzváním, aby se utvořila společnost pro zbudování dotyčné dráhy nebo sdělí po případě i soukromě tyto výsledky vhodným osobnostem. Tím neb oním způsobem dojde pak ke zřízení zakládacího výboru (komité), kterýž u vlády zažádá o povolení přípravných prací k dotyčnému železničnímu projektu (t. zv. předběžná koncese). Byla-li předběžná kon-